THE DAILY HEBREW JOURNAL

N. Winbery, Pres. & Gen. Mgr.
The Daily Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY
CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., Limited
254 - 256 Queen Street West Telephone Adelaide 3[illegible]

Subscription Rates $6 Per Year, $3.50 Six Months
Single Copy —3 cents.

Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O. Toronto Ontario
Janury 22nd 1913

איז שוין דאס שפיעל צו ענדע?

בארין ווראנגעה איז געשלאגען געווארען מיאים צוקלאפט געוואר־דען אין לויף פון איינינע טעג. קיים מיט'ן לעבען אנטלאפען אויף א פראנ־צויסישער שיף. אין מיר הערען שין זייעדער אז ענגלאנד קלייבט זיך שלי־מען א האנדלס־אפמאך מיט רוסלאנד. אנערקענענדיג טייליוויז, מיט אזא שיים די סאציאליסטישע מאווירעטען־רעפובליק.

אזוי איז עס שטענדיג געווען. זינט קארטשאק האט געכאפט זיין ווערען סוף. זינט ענגלאנד איז געצייאנגען געווארען, פון די דעמאקרא־טישע לעמענטען אין לאנד. צירוקציאנען איהר טיליטער פון ארבאנ־דלע אין מוראפסק און אייפגעבען דעם דייקעטען קריעג געגען סאוויע־טרוסלאנד, האבען זיך אנגעהייבען טראגען קלאנגען האט ענגלאנד וועט אויפהערען אין געשעפטליכע כאציהונגען מיט רוסלאנד.

ווי נאר אבער וועלכער עס איז „ווייסער" העלד האט זיך באזייזען אויף דער סצענע, א ידענטיש א דענקען, אזוי זיינען די קלאנגען אנ־שטילט געווארען, אין לאד דזשארדזש פלעגט וועדער אנשטעלען זיינע מיל־קאנאנען אויף די באלשעוויקעס, ערקלערענדיג זיי פאר איינטאקרא־טען אין באנדיטען, אין האט אין געהיים ארויסגעהאלפען מיט ממשית־דיגע קאנאנען דעם „ווייסען" העלד.

דאס איז געווען ענגלאנד'ס פאריטיק בנוגע צו רוסלאנד פאר'ן לעצ־טען יאהר־צוויי.

פראנקרייך האט זיך נים געשפיעלט אין באהעלטעניש, זי האט אפען אויסגעזייזען איהר אימפעריאליסטישען, רעאקציאנערען פנים, איהר אומענדליכע שנאה צו דער „ווייסער" רוסלאנד און האט אפען געשטיצט מיט אלע כיחות די „רעטער" פון רוסלאנד. ענגלאנד האט נים ווייניער פון פראנקרייך געהאסט דעם „בער". אבער זי האט איהר שנאה נים ארויסגעוויזען אפען, פארדעקט עס מיט א מאסקע, און טריי צו איהרע קרעטערישע טראדיציעס איז זי געזיצן גרייט, אויב דער קאמף לאזט זיך אויס מיט א פיאסק, געשעפטליך איינצוזיצן רוסלאנד.

אין א מאמענט ווען עס האט אויסגעזעהען אז די אלע אדמיראלען, גענעראלען אין גענעראלען האבען נים דעם קלענסטען שאנס אויף ערפאלג אין זייער קאמף געגען רוסלאנד, איז דעאניד קראסין איינגעלאדען געווא־רען קיין לאנדען. נאך דאמאלסט האט מען זיך גערוכט אז ענדליך זעט ענגלאנד פארבינדען אן אפציציע מסחר מיט רוסלאנד אין דאס זעט שוילעך פיהרען צו אנערקענונג. דער קענג־האט געלאזט אויפגעהמען דעם באלשעוויסטישען פארשטעהער. לאד דזשארדזש האט מיט אים דורכגעגעגען אויף שמחות. מען האט געמיינט אז עס נעהמט שוין א סוף צו די ליידען פון דער גרויסער סאציאליסטישער רעפובליק אין אויך צו די ליידען פון איירעפע וועלכע קען נים איינקומען אהן רוסלאנד.

אבער אט האט פיילען אנגעהייבען פיהרען קריעג געגען רוסלאנד אין דאס רעדער האט זיך ווידער א דרעה געמאן. קאמענטירען האט מען געגעבען אן איידעלען האלז־אין־נאקען. מען האט זיך אויפגעהערט צו צאנקענען מיט קראסין'ן און לאד דזשארדזש האט ווידער אנגעהויבען מיט רוסלאנד דרע־הען זיך זיי אן אקראבאט.

פיילען האט אויפגעגעבען דעם קאמף. אין ווראנגעל איז אדויף אויף דער סצענע, און איצט אז ווראנגעל איז אויך געשלאגען געווארען, ער־קלערט באנאר לאו קאמענגאריש אין פארעטאמענט אז אין א וואך אדום ווערען אלע פארענדיגט ווערען אלע פארהאנדלונגען מיט רוסלאנד און נארמאלע געשעפטליכע באציהונגען ווערען איינגעשטעלט ווערען.

איז שוין די שענדליכע דיפלאמאטישע שפיעל צו ענדע?

עס זוילט זיך האפען אז יא. האבען דאך שוין די איצטיגע הערשער אין אייראפא געהאט געגען ערפאהרונג איינצוזעהען אז מ'קען רוסלאנד נים באזיגען מיליטעריש אין אז א ווערכער עס איז שלום מיט רוסלאנד אין דער איינציגער איינציג.

עס זוילט זיך האפען אז רוסלאנד וועט ענד־זיך קריגען די געלעגענהייט איינצוארדנען איהר איינגענעס לעבען. אייפ־רעכטען איהר רואינירטע אינדוסטריע, איינשטעלען דעם טראנספארט און ווייזען דער גאנצער וועלט וואס אן ארבייטער־שטאאט קען אויפטאן.

עס זוילט זיך האפען — אבער עס גלייבט זיך קוים. ווייסט דאך די סאציאליסטישע אייראפע זעהר גוט אז א סאציאליסטישע רוסלאנד מיינט אויך אינטערגאנג, אין — טרינקענדיג כאפט זיך אן אן א שטרוי, מען דעם־ארצט מאכען הנ'דלאך צו באלאכאוויטשען, צו די רעכטע סאציא־ליסטען־דעווארטיציאנערען, אלץ מיט דער האפענונג — אידי ירחם!

עס לאזט זיך דערביבער נים מיט ווינדקייט באהייפטען אז ענגלאנד'ס קאן־אן־מויז שפיעל האט זיך געענדיגט. זאך דער עס איז פון די נייע „רעטער" וועלכע האבען זיך איצט באוויזען אויף'ן האריזאנט גרייט אין אלעס וועט ווידער זיין ווי בייס ארטען.

עס איז נאך דא איין האפענונג און דאס איז אז די ענגלישע ארבייטער, דיער „קאונסיל פון טאס" וועט ענדליך אנהייבען רעדען מיט באקס־צייטונגער צו לאד דזשארדזש'ן און פארערען די באלדיגע אנערקענונג פון רוסלאנד. נאר דאן וועט נעהמען א סוף צו ענגלאנד'ס שפיעל.

באנייט די זאמלונגען

אין פארלויף פון די פיעלע מלחמה־יאהרען פלעגט ביי אונז אין אמעריקא ביי יעדען פייערלוכען אידישען צוזאמענקונפט געזאמעלט ווערען א נדבה־סיסע סומע פאר די אידישע מלחמה קרבנות. פאר דער רעצטער צייט אבער איז עס פולשטענדיג אפגעשטעלט געווארען. אין עס איז צייט זיי צו באנייען.

די נייע רעארגאניזירטע געזעלשאפט באקאנט אלס „אידישע הילף פון אימיגראנטען געזעלשאפט" האט יעצט פאר זיך קאמפליצירטע אויפ־גאבען — אנצופיהרען די אימיגראציאנס ארבייט און שאפען הילף פאר די מלחמה קרבנות. אין אידישע שמחות זענען א גיטע געלעגענהייט צו שאפען אדמינישטראציאנע הילף.

און קומען זיך אידען צוזאמען אויף שמחות אין פרעהליכע אונטער־האלטונגען — פארגעסט נים צו שאפען הילף פאר די אימיגראנטען אין מלחמה קרבנות.

אין אלע געלעגענהייטען וועלען אויבערגעשיקט ווערען צו

פראנצויזישע ארבייטער גטהען צוריק צום סינדיקאליזם

אין דער „ניו יארק וואירלד" איז די טעג ערשינען אן ארטיקעל פון דעם באקאנטען לארעספאנדענט, ארנא דאש־פלעראַ, וועלכער ווארפט א לעוויסען־ליכט אויף דעם, וואס איז געצטענס פארגעקומען אין פראנקרייך.

דאש־פלעראַ האט זיך ארויסגע־ווייזען אלס איינער פון די פארביסענס־טע שונאים פון די באלשעוויקעס און פון דעם באלשעוויזם, און דער ארטי־קעל זיינער טראגט דעם זעלבען פארבי־סענעם כאראקטער. ער האט כסדר נביאות געזאגט, אז דער באלשעוויזם וועט פאלען און מיט פאלען און ער זעהט אין דעם, וואס עס קומט איצט פאר אין פראנקרייך ווייטער א מאל א סימן פון דעם דאזיגען פאלען. כאטש איהר שטעלט זיך גלייך די פראגע ווי קומט פראנקרייך צו לעזינען און א פאטש צו א גוט שבת? אבער אפגעזונדערט פון דזיזען „האבי", פון דזיזער ליבלינג טעמא, פון דאש־פלעראַ, דערצעהלט ער איינינע גאנץ אינטערעסאנטע פאר־טען אין מאכט קלאהר א פאר בין איצט נים פארשטענדליכע פראגען.

אין פראנקרייך זיינען די לעצטע פאר וואכען פארגעקומען „מארנע" זאר־בען אין דער ארבייטער באוועגונג. די פראנצויזישע סאציאליסטישע פארטיי האט זיך ערקלערהט פאר דעם דריטען אינטערנאציאנאל, כאטש עס מיט א באנד־טען אנגענאגען א גאנץ העפטיגער קאמף געגען דעם דאנעגען האט די דאדטיגע ארבייטער פעדעראציע זיך ערקלערהט געגען אריינצוטרעטען אין דעם דריטען אינטערנאציאנאל אין מיט א באנד באל־דייטענדער מאיאריטעט. אבער צו דער זעלבער צייט האט די פעדעראציע פון די פראנצויזישע ארבייטער וויינאנס אנ־נעמען א פראגראם, וואס האט זיך באר נים וואס צו „שפהמען" פאר דער פראגראם פון דעם דריטען אינטערנאציאנאל, פונקט אזוי רעוואלוציאנער.

די פראנצויזישע ארבייטער זיינען נים די איינציגע, וואס האבען אנגענו־מען א באנד רעוואלוציאנערע פראגראם און האבען זיך פונדעסטעוועגען ערקלערהט געגען אריינצוטרעטען אין דעם דריטען אינ־טערנאציאנאל. דער קלענערער טייל פון דער פארטיי אונאפהענגיגע סאציאליס־טען אין דייטשלאנד האט אין דער באגריטס־די סאוויעט רעגירונג פון רוסלאנד, האט זיך פארפליכטעט זי צו שטיצען. האט אנגענומען א גאנץ רעוואלוציאנערע פראגראם פון טעטיגקייט און דאך אפ־געשפאלטען זיך דערפאר. וואס די מא־יאריטעט האט באשלאסען זיך אנצושלי־סען אן דעם דריטען אינטערנאציאנאל. דאס זעלבע איז פארגעקומען מיט א טייל פון די איטאליענישע סאציאליס־טען און פיעלע אנדערע סאציאליסטען פון אנדערע לענדער. דער אמת איז, אז דער שטרייט האט זיך גאר נים גע־דרעהט ארום דער פראגראם. ווענען דעם וואלטען זיך אלע רעוואלוציאנערע סאציאליסטען געקענט איינינע. עס האט זיך געהאנדעלט אום דעם קאנטראל, וואס דער דריטער אינ־טערנאציאנאל וויל האבען איבער אלע סאציאליסטישע. ריכטיגער קאמוניסטי־שע פארטייען אין דער וועלט. דער גע־פארעטער קאנטראל איז א גאנץ שטאר־קער, פון שטארקער דיסציפלין און גע־גען דעם האבען זיך פיעלע, זאנסט גאנץ ליינטע סאציאליסטען, געווערט.

אין דעם פאל פון די פראנצויזישע ארבייטער אין ארבייט, האט מען אויך געדיינקט, אז דאס קומט פון דזיזער גענגערשאפט צו א קאנטראל פון אויס־בען. אבער דאש־פלעראַ גיט אויף דעם אז אנדער פארטיטיטונג, און אנדער ערקלערונג זיינען פון דער מיליון, ווייל ער האט נים געוואלט געבען קיין טויזענד ראגען צום אויבער־מיליאנען. פארברענט זאל ער ווערען!"

מאטער איז אין אידישען קווארטאל געווען איינער פון די פיעלע בעקער, וועלכע האבען געבאקען אין געהיים. אין דער האבען נאר געמעגט פארקויי־פען ברויט אויף ברויט־קארטען, און דאס־ברויט איז באשלאגען, א הערפט פון קלייען אין שטרען, איז געווען קלעפיג, און איז אין גאנצען צופאלען, ווען מען האט עס נאך אנגעהויבען צור־צושניידען. די ברייז קאמאנדע האט שטרענג אכטונג געגעבען אויף דעם, אז קיין אנדער ברויט זאל מען נים באקען, אבער אין געהיים האבען די בעקער גע־באקט בעסער ברויט, און מיט גערט אונטערגעקויפט די זשאנדארמען און די שטאדטישע מיליץ, אז זיי זאלען פאר־קומען. דאך האט דאס די רעצטע נים געשטערט, כדי ארויסצופרעסען פון די אנדערע בעקער נאך קרעסערע סומען, מאנבעסמאל צו ערשיינען אלס עדות נגען די בעקער, וועלכע האבען זיי אונטערגעקויפט. די באטרעפענדע בע־קערייען פלעגען דאמאלס אויף עטליכע וואר־כען פארשפארט ווערען, ביז מען פלעגט פונ'ם בעקער ארויספרעסען די רעצטע סומען. צוריעב דעם, און אויף צור־ריעב וואס מען האט מורא געהאט צו באקען עפענטליך ווייסע חלה אויף שבת, זיינען אויפגעשטאנען פיעלע נעהייטע בעקערייען, וועלכע האבען זיך געהאל־טען אזוי לאנג, ביז וואנען די דזשאנ־דארמען האבען אויפגעהערט צו קומען אין די רייהען פון די פראנצויזי־שע יוניאנס אין אזא שפאלטונג, אז די אלטע פיהרער זאלען ארונטערגעהן אין גאנצען פון דער סצענע און, עס פאר־שטעהט זיך, אז די אלטע פיהרער האב־בען געמוזט ארויס פאזיציעס. מיר זיינען זיך גלייך מודה, אז דאס וואס מיר זאגען דא איז פאר קיין פאל נים א בוכשטעבליכע איבערגעבונג פון דעם, וואס דאש־פלעראַ זאגט. מיר נעהמען ארויס דאס, וואס מיר זאג־גען דא פון זיין ארטיקעל און פון דאס ביסעל, וואס מיר ווייסען פון דער לא־גע אין פראנקרייך פון אנדערע קוועלען. מיר גיבען איבער דא, ריכטיגער גע־זאגט, דעם איינדרוק, וואס מיר קריגען ארויס פון זיין ארטיקעל. דאש־פלע־ראַ, ווי געזאגט, זעהט אין אלץ די פארווירקליכונג פון זיין נביאות, זעהט אין אלץ ווי אזוי לענין פאלט אין . . . פראנקרייך.

אבער לאמיר זיך צוריקקעהרען צו דאס פריהערדיגע. זעהענדיג, אז זיי פאר לירען די מאסע, האבען זיך די אלטע פראנצויזישע ארבייטער פיהרער געגומען צוריק צו די אמאליגע פראגען. די באל־שעוויקעס ווייען איינפיהרען א סאציא־ליסטישע אדרעגונג, זיי וויילען דאס אויך נאך מעהר, זיי האבען פיעל רעוואלוציי־אנערע צייעלען. און אזוי ווי דער פראנ־צויזישער ארבייטער איז רעוואלוציאנער געשטימט, האט מען געוואונען חן אין זיינע אוגען מיט דעם, האט ער מוחל געווען זיינע אלטע פיהרער, אין וועל־כע ער האט זיך ענטוישט. די אלטע עבירות און געשטימט פאר די פייער פראמענדיגע רעוואלוציעס.

ווען עס איז אבער געגומען צו דער פראגע וועגען דריטען אינטערנא־ציאנאל, האבען די זעלבע פיהרער גע־זוכט צו באוויזען, אז דער באלשעוויזם איז א דורכפאל פון אנהויב ביז דעם סוף. אין וויבאלד דאס איז א דורכ־פאל, קען מען דאך מיט אים נים איינשטימען. ראיות האבען נים גע־בעהרט. פארטרעטער פון די פראנצויי־זישע ארבייטער זיינען געשיקט געווא־רען צו אויספאהרשען די לאגע אין סאו־וייעט רוסלאנד און איינינע פון זיי האב־בען פון דארט געבראכט שלעכטע גרי־סען. האט די פעדעראציע פון די פראנ־צויזישע ארבייטער ארגאניזאציעס אנ־גענומען אזוי רעוואלוציע וועגען וואס שנעלער איינפיהרען א רעוואלוציע אין פראנקרייך און א צווייטע. וואס ווייזט צורוק די באדינגונגען פון דעם דריטען אינטערנאציאנאל.

דאש־פלעראַ ערקלערהט, דאס דערמיט, וואס די פראנצויזישע ארבייי־טער זיינען דעמאקראטישער. ער איז אפשר פארעכטיגט צו דזיזער מיינונג, לויט זיין אייגענעם בליק. אבער די פאק־טען ריידען א ביסעל אנדערש. די פאק־טען זיינען, אז די פראנצויזישע ארבייי־טער האבען זיך ערקלערהט פאר א כאל־דיזער רעוואלוציע און זיך שפאלטען מיט דעם באל־שעוויזם. אבער עס האט אויס געבראכען די רוסישע רעוואלוציע און דער רעוואלוציע האט געגומען געהן אויף א גאנץ אנדערען וועג ווי כען האט ערוואַרטעט און עס האט זיך גענומען ווידערען אין די קריזיזען פון די פראנצוי־זישע ארבייטער. דער באלשעוויזם, וועלכער האט טריאומפירט אין רוסלאנד, האט געגומען רייצען די פראנצויזישע ארבייטער. דערצו האבען זיי זיך דער־מאנט, אז די זעלבע פיהרער זיינערע, וואס האבען זיי געטריבען אין די אריימס אינטערנאציאנאל, כאטש עס האט דער־טען אנגענאגען א גאנץ העפטיגער קאמף געגען דעם דאנעגען האט די דאדטיגע ארבייטער פעדעראציע זיך ערקלערהט געגען אריינצוטרעטען אין דעם דריטען אינטערנאציאנאל, און מיט א באנד באל־דייטענדער מאיאריטעט. אבער צו דער זעלבער צייט האט די פעדעראציע פון די פראנצויזישע ארבייטער וויינאנס אנ־נעמען א פראגראם, וואס האט זיך באר נים וואס צו „שפהמען" פאר דער פראגראם פון דעם דריטען אינטערנאציאנאל, פונקט אזוי רעוואלוציאנער.

די פראנצויזישע ארבייטער זיינען נים די איינציגע, וואס האבען אנגענו־מען א גאנץ רעוואלוציאנערע פראגראם און האבען זיך פונדעסטעוועגען ערקלערהט געגען אריינצוטרעטען אין דעם דריטען אינ־טערנאציאנאל. דער קלענערער טייל פון דער פארטיי אונאפהענגיגע סאציאליס־טען אין דייטשלאנד האט אין דער באגריטס־די סאוויעט רעגירונג פון רוסלאנד, האט זיך פארפליכטעט זי צו שטיצען. האט אנגענומען א גאנץ רעוואלוציאנערע פראגראם פון טעטיגקייט, און דאך אפ־געשפאלטען זיך דערפאר. וואס די מא־יאריטעט האט באשלאסען זיך אנצושלי־סען אן דעם דריטען אינטערנאציאנאל. דאס זעלבע איז פארגעקומען מיט א טייל פון די איטאליענישע סאציאליס־טען און פיעלע אנדערע סאציאליסטען פון אנדערע לענדער. דער אמת איז, אז דער שטרייט האט זיך גאר נים גע־דרעהט ארום דער פראגראם. ווענען דעם וואלטען זיך אלע רעוואלוציאנערע סאציאליסטען געקענט איינינע. עס האט זיך געהאנדעלט אום דעם קאנטראל, וואס דער דריטער אינ־טערנאציאנאל וויל האבען איבער אלע סאציאליסטישע. ריכטיגער קאמוניסטי־שע פארטייען אין דער וועלט. דער גע־פארעטער קאנטראל איז א גאנץ שטאר־קער, פון שטארקער דיסציפלין און גע־גען דעם האבען זיך פיעלע, זאנסט גאנץ ליינטע סאציאליסטען, געווערט.

אין דעם פאל פון די פראנצויזישע ארבייטער אין ארבייט, האט מען אויך געדיינקט, אז דאס קומט פון דזיזער גענגערשאפט צו א קאנטראל פון אויס־בען. אבער דאש־פלעראַ גיט אויף דעם אז אנדער פארטיטיטונג, און אנדער ערקלערהונג זיינען פון דער מיליון, ווייל ער האט נים געוואלט געבען קיין טויזענד ראגען צום אויבער־מיליאנען. פארברענט זאל ער ווערען!"

מאטער איז אין אידישען קווארטאל געווען איינער פון די פיעלע בעקער, וועלכע האבען געבאקען אין געהיים. אין געהיים. די בעקער האבען נאר געמעגט פארקויי־פען ברויט אויף ברויט־קארטען, און דאס־ברויט איז באשלאגען, א הערפט פון קלייען אין שטרען, איז געווען קלעפיג, און איז אין גאנצען צופאלען, ווען מען האט עס נאך אנגעהויבען צור־צושניידען. די ברייז קאמאנדע האט שטרענג אכטונג געגעבען אויף דעם, אז קיין אנדער ברויט זאל מען נים באקען, אבער אין געהיים האבען די בעקער גע־באקט בעסער ברויט, און מיט גערט אונטערגעקויפט די זשאנדארמען און די שטאדטישע מיליץ, אז זיי זאלען פאר־קומען. דאך האט דאס די רעצטע נים געשטערט, כדי ארויסצופרעסען פון די אנדערע בעקער נאך קרעסערע סומען, מאנבעסמאל צו ערשיינען אלס עדות נגען די בעקער, וועלכע האבען זיי אונטערגעקויפט. די באטרעפענדע בע־קערייען פלעגען דאמאלס אויף עטליכע וואר־כען פארשפארט ווערען, ביז מען פלעגט פונ'ם בעקער ארויספרעסען די רעצטע סומען. צוריעב דעם, און אויף צור־ריעב וואס מען האט מורא געהאט צו באקען עפענטליך ווייסע חלה אויף שבת, זיינען אויפגעשטאנען פיעלע נעהייטע בעקערייען, וועלכע האבען זיך געהאל־טען אזוי לאנג, ביז וואנען די דזשאנ־

(דרייצעהנטע פארזעצונג)

"איך בין געווען אזוי הונגעריג", האט זיך דאס קינד פארטיידיגט.

ברייגע האט פון א ביישעלע ארויס־גענומען עטליכע קראנען: "איך האב באקומען עטוואס נערט פאר די איבער־שטונדען, וועלכע איך האב געארבייט. איך וועל צוגעבען צום בעקער."

"נעה צו מאטעלן!" האט איר חיה שרה נאכגעזאגט. "ציתק'ם בעקעריי איז געכטען פארמאכט געווארען פון דער מיליץ, ווייל ער האט נים געוואלט געבען קיין טויזענד ראגען צום אויבער־מיליאנען. פארברענט זאל ער ווערען!"

מאטער איז אין אידישען קווארטאל געווען איינער פון די פיעלע בעקער, וועלכע האבען געבאקען אין געהיים. אין געהיים. די בעקער האבען נאר געמעגט פארקויי־פען ברויט אויף ברויט־קארטען, און דאס־ברויט איז באשלאגען, א הערפט פון קלייען אין שטרען, איז געווען קלעפיג, און איז אין גאנצען צופאלען, ווען מען האט עס נאך אנגעהויבען צור־צושניידען. די ברייז קאמאנדע האט שטרענג אכטונג געגעבען אויף דעם, אז קיין אנדער ברויט זאל מען נים באקען, אבער אין געהיים האבען די בעקער גע־באקט בעסער ברויט, און מיט גערט אונטערגעקויפט די זשאנדארמען און די שטאדטישע מיליץ, אז זיי זאלען פאר־קומען. דאך האט דאס די רעצטע נים געשטערט, כדי ארויסצופרעסען פון די אנדערע בעקער נאך קרעסערע סומען, מאנבעסמאל צו ערשיינען אלס עדות נגען די בעקער, וועלכע האבען זיי אונטערגעקויפט. די באטרעפענדע בע־קערייען פלעגען דאמאלס אויף עטליכע וואר־כען פארשפארט ווערען, ביז מען פלעגט פונ'ם בעקער ארויספרעסען די רעצטע סומען. צוריעב דעם, און אויף צור־ריעב וואס מען האט מורא געהאט צו באקען עפענטליך ווייסע חלה אויף שבת, זיינען אויפגעשטאנען פיעלע נעהייטע בעקערייען, וועלכע האבען זיך געהאל־טען אזוי לאנג, ביז וואנען די דזשאנ־דארמען האבען אויפגעהערט צו קומען אין די רייהען פון די פראנצויזי־שע יוניאנס אין אזא שפאלטונג, אז די אלטע פיהרער זאלען ארונטערגעהן אין גאנצען פון דער סצענע און, עס פאר־שטעהט זיך, אז די אלטע פיהרער האב־בען געמוזט ארויס פאזיציעס. מיר זיינען זיך גלייך מודה, אז דאס וואס מיר זאגען דא איז פאר קיין פאל נים א בוכשטעבליכע איבערגעבונג פון דעם, וואס דאש־פלעראַ זאגט. מיר נעהמען ארויס דאס, וואס מיר זאג־גען דא פון זיין ארטיקעל און פון דאס ביסעל, וואס מיר ווייסען פון דער לא־גע אין פראנקרייך פון אנדערע קוועלען. מיר גיבען איבער דא, ריכטיגער גע־זאגט, דעם איינדרוק, וואס מיר קריגען ארויס פון זיין ארטיקעל. דאש־פלע־ראַ, ווי געזאגט, זעהט אין אלץ די פארווירקליכונג פון זיין נביאות, זעהט אין אלץ ווי אזוי לענין פאלט אין . . . פראנקרייך.

אבער לאמיר זיך צוריקקעהרען צו דאס פריהערדיגע. זעהענדיג, אז זיי פאר לירען די מאסע, האבען זיך די אלטע פראנצויזישע ארבייטער פיהרער געגומען צוריק צו די אמאליגע פראגען. די באל־שעוויקעס ווייען איינפיהרען א סאציא־ליסטישע אדרעגונג, זיי וויילען דאס אויך נאך מעהר, זיי האבען אויף די פארווירקליכונג פון זיין נביאות, זעהט אין אלץ ווי אזוי לענין פאלט אין . . . פראנקרייך.

אבער לאמיר זיך צוריקקעהרען צו דאס פריהערדיגע. זעהענדיג, אז זיי פאר לירען די מאסע, האבען זיך די אלטע פראנצויזישע ארבייטער פיהרער געגומען צוריק צו די אמאליגע פראגען. די באל־שעוויקעס ווייען איינפיהרען א סאציא־ליסטישע אדרעגונג, זיי וויילען דאס אויך נאך מעהר, זיי האבען אויף די פארווירקליכונג פון זיין נביאות, זעהט אין אלץ ווי אזוי לענין פאלט אין . . . פראנקרייך.

די גרינדונגס פארזאמלונג אין ירושלים

אין א ברייף וואס איז ערהאלטען געווארען פון דר. מ. שווארץ, דעם בע־קאנטען טאראנטאר דענטיסט, ווערכער אין פאר א יאהרען אוועקגעפאהרען מיט דעם אמעריקאנער ציוניסטישען זור־פען א שרעקליכע פאטאמאקע, דער יעצטער פון די גרוסע אינזשעניר פון איינעם פון דער האט מען מיט דער פארזאמלונג אין ירושלים, גיט ער איבער זיינע איינדריקע וועגען דער פארעסט־נער גרינדונגס פארזאמלונג.

מיר נעהמען ארויס פאלגענדע שטע־לען פונ'ם ברייף:

"דאס הייגע לעבען איז זעהר אנ־ענעהם, אין איז, פארשטעהט זיך, פיעל מעהר רוישיג ווי אין צפת, וואו איך בין פריהער געווען, מען האט אפ קאנצערטען, מען מאכט באזארען מען קויפט איין, מען פארדט אויף אויטאמאביליען, מען ארבייט א. ז. וו.

איצט ביים סוף פון די ימים טובים אין ניטא קיין סך ארבייט אין די קרי־ניקס, אבער דערווייל ווערען זיי בע־דער שפעטער טון בעסערע ארבייט.

איך דענק אז איך האב אויך געשריבען לעצטען שבת נאכט בין איך געיינען בי א קאנצערט אין שטאאט־הויז. ווען דער ווייטער קייזער האט אויפגעבויט אייזענע באריהמטע געביידע אויף דעם הר הזיתים, האט זיך אויס אפילו ניט געהלומט, אז עס וועט אמאל אמריק מען ווערען פון א אידישען פיהרער. איך בין געזעסען נים ווייט פון אים, נאך בין געזעסען נים ווייט פון אים, נאך דעם קאנצערט האט מען דערלאנגט ביבוד און נעטאנצט און דער אוועגנט האט זיך געענדיגט דערמיט וואס מען איז אהיים געפאהרען אין אייטאמאביליען. די בעלי־מלאכות ארויס פון דער וועלט דער אפר־ווייטיגיר, אבער ווערען די מיטגליעדער פון אייגנעראדען.

מיר זיינען, אז די פראנצויזישע ארבייי־טער האבען זיך ערקלערהט פאר א כאל־דיזער רעוואלוציע און זיך פארפליכטעט שוין דורכצופיהרען גרויסע פארבעסע־מונגען, דוקא מיט רעוואלוציאנערע מיטעלען, נעמליך מיט דעם געגעראל סטרייק. דער גענעראל סטרייק איז איי־נער פון די הויפט מיטעלען פון די סינ־דיקאליסטען און דער באשלוס באוויזט, אז די פראנצויזישע ארבייטער האבען זיך צוריקגעקעהרט צו דעם רעוואלוציא־נערען סינדיקאליזם. אבער די דעמאר־קראטיע האט די סינדיקאליסטען פייניד נים וויניגער ווי באלשעוויקעס און האלט זיי פאר בייז אויפגעגעבען. האט טאקי נים צו טאן מיט דער פראג־ע וועגען דעמאקראטיע.

ווען מען פאנגט אן עפעס א נייע זאך מוז טרעפען אן אומגליק, דעם צוויטען מאל וואס די באהנען זיינען ארויסגעפאהרען אויף דער נייער באהן, ליניע צווישען לוד און יפו האט געטראָ־פען א שרעקליכע קאטאסטראפע. דער אינזשעניר פון איינעם פון די באהנען האט זיך ווארשיינליך פארלאָרען און דער לאקאמאטיוו איז אריינגעפאהרען אין דער יפו'ער סטאנציע.

אינ'ם צווייטען שטוים זיינען פינף דערהרגעט און דריסיג פארוואונדעט גע־וואָרען.

נאך א סך אזעלכע סבות וועלען גע־שעהן, איידער דאס לעבען וועט זיך דא איינשטעלען.

הייגטיגע וואך האבען מי רדא גע־האט די "אסיפה הנבחרים" דעם פארלא־מענט פון די אויסערוועהלטע) — דאס איז איגזאר פארלאמענט. עס זיינען אין איהם פארא 250 דעלעגאטען וועלכע זיינען צוטיילט אויף דעקס גרופעס. די פייעלע הצעיר, די אחדות העבודה, די אונאפהענגיגע, די ספרדים, און די תימני'ער, דער גרויסער זאל פון דער ליבע קאמפלימענטען.

די בלאנדע מייזי אין פון זיי.

וועגען קיין קונים זיי פלעגט זי זיך אפט פארקוקען ערגעץ אין דע־מיט איהרע גרויסע בלויע אויגען און טראכטען אז דערפיי פלעגט זי קייע גאם" און באוויזען צייהן. וואס האבען בעלפ פון צווייטען צוויי־לעלער. אזוי גיך, אבער דערפיהלט, אז דער בע־זיך באוויזען אין אנדערע שעפט, האט זי זיי־נים נים פון איהר, אבער דער־מיער אונטער וועגען עס איז פארגע־קומען דער אפארט פאנאם.

די פראגאם פון דער פארזאמלונג, ווי אלע אונזערע פראגראמען איז זעהר א ברייטע און עס וועט זיין גאנץ שווער צו דורכצופיהרען.

זי נעהמט ארום אונטערריכט אין פארטיטישער עקאנאמיע, היגיעס ארבייט, מעדיציגע ארבייט, אימיגראציע, די פראגע פון פארטיידיגונג, אנערקענונג פון דער רעגיערונג, ספעציעלע שטיי־ערען, קהלה רגאניזאציאנס ארבייט, און א שטארקע ארגאניזאציע אויף אונ־טערצונעהמען האנסטרוקטיווע ארבייט אין פארעסטינא.

עס איז א גרויסע אונטערנעהמונג און דערווייל דיכטן מיר אז דיערענאמען זיינען אין דערזעלבער לאגע וואס דער ענגערער אידישער קאנגרעס — זיי זיי־נען שטארק פארגונען מיט שאפען דיי הויפטאר פארא — שעקערטאר . . .

אבער מיר הערען נאך זעהן.

פאר בוקאשעוויצער לאנדסלייט

אונזער לעזער אברהם הירש הערער פון פארני אנטעריא, האט אונז צוגע־שיקט א פאסט הארטעל פונ'ם בוקאשע־וויצער רב ר' אפרים חמיצידות, וואו דער רב זעדבסט באשרייבט וואס מיט אידם האט פאסירט. ווען די האארטשיקעס זיינען אריינגעקומען אין בוקאשעוויץ.

דאס פאסט קארטעל איז דאטירט דעם 14־טען אקטאבער און לעזט זיך ווי פאלגט.

פריינד א. הערער.

פרייטאג פרישט שיפטים זיינען דא אריינגעקומען די האארטשיקעס און האט בען מיך באראוובט אויף א סומע פון צעהן טויזענד מארק. זיי האבען ארונטערגע־שלעפט פון מיינע פיס א פאר שטיוועל פאר דריי טויזענד מארק. זיי האבען אויך צוגענומען דאס אייגענע מאנטעל אין אויך אלע יענעס שטייבע־לעך. אפטמאל זיינען אין דער באלייט אין דעם עגנוזוזאזן וואס אבער געפארט דייטשע הערען, און דער־ווארשיינליך פארוואונדעט גע־וואָרען.

נאך א סך אזעלכע סבות וועלען גע־שעהן, איידער דאס לעבען וועט זיך דא איינשטעלען.

הייגטיגע וואך האבען מי רדא גע־האט די "אסיפה הנבחרים" דעם פארלא־מענט פון די אויסערוועהלטע) — דאס איז איגזאר פארלאמענט. עס זיינען אין איהם פארא 250 דעלעגאטען וועלכע זיינען צוטיילט אויף דעקס גרופעס. די פייעלע הצעיר, די אחדות העבודה, די אונאפהענגיגע, די ספרדים, און די תימני'ער, דער גרויסער זאל פון דער איינאנס שוה איז געווען אנגעפילט מיט דעלעגאטען. דר. טהאן האט מיט א לאנגער רעדע געעפענט די פארזאמלונג. דערנאך האט מען פארגעלעזען אייניגע באגריסונגען; צווישען זיי איז געווען א באגריסונג פון סער הערבערט סעמיוועל. דער מעיאר פון ירושלים האט דאן אדרע־סירט די דעלעגאטען אין אראביש, אין ווערעמ'ן אין אייטאמאביליען. די בין געזעסען נים ווייט פון איהם, נאך דעם קאנצערט האט מען דערלאנגט ביבוד און נעטאנצט און דער אוועגנט האט זיך געענדיגט דערמיט וואס מען איז אהיים געפאהרען אין אייטאמאביליען. דער מעיאר פון ירושלים האט דאן אדרע־סירט די דעלעגאטען אין אראביש, אין דער ווערעמ'ן, אין אייטאמאביליען. די בין געזעסען נים ווייט פון איהם, נאך דעם קאנצערט האט מען דערלאנגט ביבוד און נעטאנצט און דער אוועגנט האט זיך געענדיגט דערמיט וואס מען איז אהיים געפאהרען אין אייטאמאביליען.

"דאס ברייט איז שוין פארטיג", האט דער בעקער א געשריי געטון. "אבער געשווינד, חברה!"

די קונים האבען זיך געשטייפען אדום טיש, און געגומען ברויט. ברייגע האט דאס חייסע בריינער באהאלטען אין פארטוך. יעקב איז איר נאך נגענאנגען.

זיי זיינען געווען שכנים, און האבען זיך געקענט פון זייער פריהערדיגער קינדהייט אן. נאך אלס קינדער, פלעגן זיי זיך צוזאמען שפיעלען, דאן איז זיין פאטער געשטארבען, און ער איז אנגענומען צו א מייסטער אויף דער העה־רע וועלכער האט געוואוינט אין אנדערען עק שטארט. פון דאמאלס אן פלעגען זיי זיך נאר זעהן אין די שבתים און יום טובים. ערשט דער קריעג האט זיי ווי־דער געהאנגען געבראכט. ער האט גע־ארבייט אמאר דא אין אמאל דארט, אבער לאנג איז קיינמאל קיין ארבייט נים געווען. די בעלי מלאכות האבען איבערגעלעבט א שלעכטע צייט. זיינט ברייגע האט אנגעהויבען ארבייטען אין דער מארמעלאד־פאבריק, האט זי אים מעהר נים געזעהן.

צוקומענד